

Univers Pedagogic

 2 (932),
 9 ianuarie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!
pro

MEC ATRAGE 18 MILIOANE DE LEI PENTRU REȚEAUA ȘCOLILOR MODEL

Ministerul Educației și Cercetării continuă să transforme sistemul educațional din Republica Moldova prin proiectul Rețeaua Școlilor Model, care își propune să creeze câte o instituție de referință în fiecare raion al țării. Până în prezent, 13 companii private au răspuns inițiativei și s-au angajat să contribuie cu peste 18 milioane de lei la modernizarea școlilor incluse în proiect. Contribuțiile sectorului privat variază de la echipamente digitale și modernizarea infrastructurii, până la inițiative sociale menite să îmbunătățească condițiile de studiu și dezvoltarea elevilor.

de orientare în carieră, în februarie 2025, în șapte școli model, prin implicarea companiei Mixbook.

În același timp, Moldindconbank a elaborat proiectul tehnic pentru renovarea sălii de sport din Liceul „Ivan Vazov” din Taraclia, iar MAIB își propune să premieze olimpicii naționali la disciplinele STEAM și să lanseze un program de educație financiară pentru elevii din școlile incluse în proiect. Alte contribuții remarcabile vin din partea companiilor DITA și Farmacia Familiei, care renovează cabinetele medicale din zece instituții și desfășoară lecții despre sănătate, și Farmacia Felicia, care a furnizat produse de igienă și va organiza instruirea de sănătate pentru elevi.

Proiectul a atras, de asemenea, sprijin din partea companiilor din domeniul tehnologiei. Moldcell a creat un laborator dedicat artelor digitale, dotat cu echipamente avansate pentru producție multimedia, iar Orange a conceptualizat Fablab Green, un spațiu educațional dedicat proiectelor de sustenabilitate și inovație. În plus, Starnet și-a asumat

responsabilitatea de a asigura acces la internet pentru școlile modernizate, integrând astfel resursele digitale în procesul de învățare. Inițiativa Rețelei Școlilor Model beneficiază și de sprijin internațional semnificativ. Ministerul Educației și Cercetării a mobilizat până acum 52 de milioane de euro din partea partenerilor internaționali, printre care Uniunea Europeană, Banca Mondială, USAID și Guvernul Poloniei, având ca obiectiv atingerea unui total de 70 de milioane de euro până în 2027.

Prin aceste investiții, proiectul își propune să modernizeze infrastructura, să faciliteze digitalizarea procesului educațional și să creeze condiții optime pentru dezvoltarea elevilor. Ministrul Dan Perciun a subliniat că extinderea Rețelei Școlilor Model nu este doar un obiectiv național, ci și o oportunitate pentru partenerii privați de a contribui la un viitor mai bun pentru generațiile viitoare. Inițiativa demonstrează importanța parteneriatelor public-private și internaționale în consolidarea educației ca factor esențial pentru dezvoltarea societății.

Finanțare majorată pentru federațiile sportive cu rezultate internaționale

Guvernul a aprobat un plan de finanțare majorată pentru federațiile sportive care au înregistrat performanțe notabile la competiții internaționale de anvergură, cum ar fi Jocurile Olimpice, Paralimpice și Jocurile Mondiale pentru probe neolimpice. Această decizie, luată în cadrul unei recente ședințe guvernamentale, subliniază angajamentul autorităților de a sprijini sportul de performanță și de a recompensa rezultatele deosebite ale sportivilor moldoveni, cu scopul de a stimula excelența și competitivitatea pe plan internațional.

Reforma finanțării include și o redistribuire a fondurilor pe criterii de performanță internațională, ceea ce asigură o alocare echitabilă și eficientă a resurselor. Totodată, fondurile de rezervă, destinate situațiilor excepționale, vor crește de la 15% la 20%, consolidând capacitatea sistemului de a răspunde nevoilor imprevizibile ale sectorului sportiv.

Anul acesta, sportivii moldoveni au stabilit un record național prin obținerea a peste 700 de medalii la competiții europene și mondiale, depășind semnificativ numărul de 531 din anul precedent. În acest context, decizia de a recompensa aceste performanțe vine ca o recunoaștere a efortului depus de sportivi și ca un stimul pentru depășirea acestui record și în anii următori.

Potrivit noilor reglementări, federațiile care au avut sportivi calificați la ultimele ediții ale Jocurilor Olimpice și Paralimpice vor beneficia de alocări suplimentare, suma stabilită fiind de 200.000 de lei pentru fiecare federație și 100.000 de lei pentru fiecare participant. De asemenea, pentru federațiile care au participat la Jocurile Mondiale (discipline neolimpice), alocările vor fi de 100.000 de lei per federație și 50.000 de lei per sportiv calificat.

Bugetul destinat susținerii federațiilor sportive va crește cu 52% în anul 2025, ajungând la 67 de milioane de lei, o sumă semnificativă care reflectă prioritizarea sprijinirii disciplinelor sportive cu rezultate excepționale. Printre aceste discipline se numără judo, haltere, lupte și kaiac-canoe, domenii în care sportivii moldoveni au demonstrat performanțe notabile în competiții internaționale.

Școlile cu predare în limba română din stânga Nistrului vor trece la învățământ online

Începând cu 9 ianuarie 2025, majoritatea școlilor cu predare în limba română din regiunea transnistreană vor funcționa online, din cauza întreruperii furnizării de gaz. Compania „Tiraspoltransgaz” a deconectat aceste instituții de la rețeaua de gaze naturale, lăsându-le fără căldură, iar autoritățile de la Chișinău au pregătit soluții alternative pentru continuarea educației.

rilor cu prezență fizică, având rezerve pentru încă o lună. În alte localități, cum ar fi Grigoriopol și Copanca, elevii ar putea fi transportați la școlile din dreapta Nistrului sau vor învăța online.

Ministerul Educației a pregătit scenarii pentru dotarea tuturor elevilor și cadrelor

didactice cu echipamente necesare. Vor fi distribuite 320 de laptopuri și 120 de abonamente la internet, cu ajutorul partenerilor externi.

În această perioadă, școlile din localitățile afectate de întreruperile de gaz, precum Tighina, Dubăsari și altele, vor continua învățământul

la distanță. Directoarea liceului „Alexandru cel Bun” din Tighina, Maria Roibu, a confirmat că, începând cu 9 ianuarie, elevii vor învăța online, în ciuda dificultăților legate de lipsa căldurii.

Decizia de deconectare a fost luată pe 28 decembrie de compania „Tiraspoltransgaz”, imediat după anunțul Gazprom privind oprirea livrărilor de gaze către Republica Moldova. În urma acestei măsuri, regiunea transnistreană și unele localități de pe malul drept al Nistrului se vor confrunta cu dificultăți majore în furnizarea agentului termic. Guvernul Republicii Moldova a pregătit un plan de ajutor umanitar pentru locuitorii din stânga Nistrului, iar pe malul drept sunt asigurate surse de gaz pentru sezonul de iarnă.

Campania de abonare la Univers Pedagogic Pro!

Fii la curent cu noutățile din educație și descoperă inspirația de care ai nevoie pentru a-ți transforma activitatea didactică! Abonează-te acum la săptămânalul care susține profesorii și promovează excelența în educație.

Cum te poți abona?

Mergi la cel mai apropiat oficiu poștal al Î.S. Poșta Moldovei sau abonează-te online accesând linkul: <https://services.posta.md/abonarea2025#/publication/17>.

Univers Pedagogic Pro –
mereu alături de tine!

Din cele 18 instituții de învățământ în limba română din regiune, doar două licee, situate în localitățile Varnița și Hârbovăț, dispun de cazane pe bază de biomasă, care vor permite desfășurarea cursu-

Președinta Maia Sandu promovează educația digitală și integritatea academică

Președinta Maia Sandu a avut, recent, o întâlnire cu un grup de tineri care s-au remarcat la competiții internaționale de prestigiu în domeniul precum robotică, inteligență artificială și educație digitală. Printre competițiile la care aceștia au excelat se numără **FIRST Global Challenge**, **First Lego League**, **Intel AI Global Impact**, și **e-ICON World Contest**.

În cadrul discuțiilor, s-a evidențiat importanța pregătirii tinerilor pentru a face față provocărilor generate de noile tehnologii și necesitatea dezvoltării competențelor digitale. Totodată, a fost subliniată responsabilitatea instituțiilor educaționale de a oferi acces tuturor elevilor la educație digitală, într-un mod sigur și responsabil.

În acest context, Președinta a reamintit contribuția inițiativelor precum clasele de robotică, lansate acum un deceniu în parteneriat cu USAID, subliniind necesitatea extinderii acestora la nivel național. S-a accentuat și rolul tinerilor premianți în calitate de ambasadori ai educației digitale, aceștia fiind pregătiți să împărtășească cunoștințele lor cu colegii din alte școli.

Pe lângă promovarea educației digitale, s-a insistat asupra valorilor integrității academice, fiind menționată importanța combaterii plagiatului și utilizării etice a tehnologiilor digitale. Formarea unei culturi bazate pe creativitate și respectarea drepturilor de autor reprezintă o prioritate pentru consolidarea unui sistem educațional modern.

În final, Președinta a apreciat contribuția profesorilor, mentorilor și partenerilor care sprijină educația și inovația, considerându-le elemente esențiale pentru dezvoltarea viitorului țării.

„Clasa Viitorului”, inaugurată la Liceul „N. Tretiakov” din Comrat

Un nou spațiu educațional „Clasa Viitorului” a fost deschis la Liceul Teoretic „Nikolai Tretiakov” din Comrat, UTA Găgăuzia. De asemenea, Instituția cu predare în limba rusă la care învață aproximativ 780 de elevi, a primit un autobuz școlar nou, donat de Guvernul României, pentru transportarea copiilor care vin la școală din alte localități. De remarcat că în anul 2024, cu sprijinul României, au fost achiziționate 69 de autobuze pentru școlile din Republica Moldova.

Liceul este beneficiar al programului „Internet Gigabit pentru școala ta”, ce asigură conexiune la internet de înaltă performanță, datorită parteneriatului cu StarNet. De asemenea, instituția va avea parte de un spațiu educațional modern, dotat cu tehnologii avansate: drone, seturi de circuite electrice Arduino, laboratoare digitale

PocketLab, ozoboți, imprimante 3D, microscop digital și ochelari VR.

Lansarea proiectului în cauză s-a realizat grație cooperării dintre Ministerul Educației și Cercetării, autoritățile publice locale și Tehnologiile Viitorului (Innovate Moldova), acesta fiind finanțat de USAID Moldova, precum și de Suedia (Embassy of Sweden in Chisinau), Marea Britanie (UK in Moldova - British Embassy Chisinau) și Fondul Ukraine-Moldova American Enterprise, în coordonare cu Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”.

Contribuțiile benevole ale părinților în școli devin legale începând din 2025

Începând cu anul 2025, părinții din Republica Moldova vor avea posibilitatea de a face donații benevole pentru îmbunătățirea infrastructurii și dotărilor școlilor, printr-un proiect inițiat de Ministerul Educației. Conform noii reglementări, 131 de instituții de învățământ vor putea primi plăți voluntare prin intermediul sistemului electronic MPay, iar contribuțiile vor fi direcționate exclusiv pentru nevoile stabilite de comun acord cu administrațiile școlare.

Ministrul Educației, Dan Perciu, a subliniat că această inițiativă reprezintă o soluție pentru combaterea plăților informale, care au fost o practică larg răspândită în școli. Părinții vor putea dona bani pentru îmbunătățirea condițiilor

educaționale, iar procesul va fi monitorizat cu atenție de autoritățile educaționale. De asemenea, vor fi organizate sesiuni de instruire pentru a asigura transparența și corectitudinea procesului, atât pentru părinți, cât și pentru personalul școlar.

Conform unui studiu realizat de Institutul de Politici Publice, plățile informale făcute de părinți în școli depășeau anual 780 de milioane de lei, echivalentul a aproape 40% din bugetul alocat statului per elev. Această practică a fost interzisă prin noul Cod al Educației și Codul Etic al Cadrelor Didactice, adoptate în 2016, care stabilesc reguli clare privind contribuțiile financiare în școli.

În anul 2025, bugetul pentru educație va depăși 19 miliarde de lei, cu o creștere de două miliarde față de anul precedent, ceea ce reflectă un efort semnificativ de a aloca resurse suplimentare pentru îmbunătățirea sistemului educațional din țară.

Proiecte de parteneriat în învățământul primar în raionul Orhei

Direcția Generală Educație Orhei a organizat o activitate metodică raională cu tema „Modalități eficiente de abordare a educației prin derularea Proiectelor de parteneriat în învățământul primar”. Evenimentul a oferit un cadru valoros pentru diseminarea practicilor educaționale inovatoare, reunind cadre didactice pasionate și dedicate.

În cadrul activității, învățătoarele din Liceele Teoretice „I. L. Caragiale” și „A. Donici” au prezentat proiecte remarcabile, care au evidențiat diversitatea tematică și abordările originale în procesul educațional:

- **Violeta Donica** (LT „I. L. Caragiale”) – „Crearea parteneri-

atelor educaționale în promovarea patrimoniului național și universal din perspectiva educației muzeale”;

- **Valentina Meleca** (LT „I. L. Caragiale”) – „Călătorie peste Prut prin lumea textelor nonliterare”;

- **Cristina Tomov** (LT „I. L. Caragiale”) – „Regatul meseriilor”;

- **Veronica Stratulat** (LT „I. L. Caragiale”) – „Cartea – o provocare pentru fiecare”;

- **Olga Hincu și Irina Sclifos** (LT „A. Donici” Peresecina) – „Educație online fără hotare: Călătorie în lumea miraculoasă a basmelor”.

Aceste inițiative, care au inclus promovarea patrimoniului cul-

tural, descoperirea lumii textelor nonliterare, explorarea meseriilor, stimularea lecturii și utilizarea educației digitale, reflectă o viziune inovatoare asupra dezvoltării elevilor. Proiectele au demonstrat o abilitate excepțională de a transforma procesul educațional într-o experiență captivantă și memorabilă.

Participanții la eveniment au apreciat creativitatea, implicarea și contribuția cadrelor didactice, subliniind valoarea acestor proiecte în consolidarea legăturilor dintre culturi, generații și comunități. Proiectele prezentate sunt o sursă de inspirație și motivație pentru întreaga comunitate educațională din raionul Orhei, promovând excelența în educația primară.

În acest număr al săptămânalului nostru, avem onoarea de a discuta cu doamna Vera Cigulea, directorul Școlii Gimnaziale „Pavel Tihon” din satul natal Rădeni, raionul Călărași. Cu o carieră didactică impresionantă de peste 30 de ani, doamna Vera Cigulea a influențat zeci de elevi și a contribuit activ la dezvoltarea educației în comunitatea sa. După absolvirea Școlii Pedagogice din Călărași, s-a întors acasă ca învățătoare de clasele primare, iar de-a lungul anilor a avansat treptat în funcții de conducere, devenind astăzi director al instituției în care i-a fost locul de formare. Fascinant este faptul că face parte dintr-o familie în care toți cei cinci copii au ales să devină pedagogi, demonstrând o tradiție de pasiune pentru educație și dedicare față de învățământ.

– Dna Cigulea, cum ați început cariera didactică și ce v-a determinat să alegeți această cale?

– La baza alegerii carierei didactice au stat mai multe provocări. Inițial, a fost o simplă responsabilitate față de frați și surori. Părinții, fiind ocupați cu munca de zi cu zi, aveau mereu nevoie de ajutorul meu pentru a avea grijă de frații mei mici, în special la pregătirea temelor de acasă. Îmi plăcea enorm să fiu responsabilă, să dau ordine, să aranjez lucrurile la locul lor, să fiu autoritară. Eram o persoană de încredere pentru părinți.

O altă provocare a fost prima mea învățătoare, care mi-a format anumite competențe, cum ar fi cele de comunicare, organizare, participare și implicare în activitățile extrașcolare, pregătirea materialelor didactice. Aceste activități au avut un impact semnificativ asupra formării mele ca persoană și m-au inspirat să aleg această profesie. Activitățile în viața culturală a satului au avut, de asemenea, o influență puternică asupra deciziei mele, ghidându-mă spre cariera didactică. După absolvirea clasei a VIII-a, am hotărât să continui studiile la Școala Pedagogică din or. Călărași, specialitatea învățământul primar. Am studiat timp de patru ani, după care m-am întors în școala natală, unde am fost angajată ca învățătoare.

– Este fascinant faptul că, deși părinții Dvs. nu au lucrat în domeniul educațional, Dvs. și frații Dvs., toți cinci, ați ales să deveniți pedagogi. Care credeți că au fost valorile sau învățăturile din educația de acasă care v-au influențat alegerea acestui drum?

– Alegerea profesiei de pedagog a avut loc datorită unor valori și învățături din copilărie care au fost destul de influente. Iată câteva dintre cele mai importante: Am crescut într-un mediu în care învățarea era văzută ca o plăcere și o curiozitate naturală. Noi, copiii, am fost încurajați să fim încrezători în abilitățile noastre. Interacțiunile pozitive în familie au cultivat empatia și compasiunea, calități esențiale pentru un pedagog. Aceas-

Vera Cigulea: Interacțiunile pozitive în familie au cultivat empatia și compasiunea, calități esențiale pentru un pedagog

tă educație de acasă poate modela valorile și atitudinile care fac din cineva un bun pedagog. Un mediu familial care încurajează învățarea, empatia, creativitatea și comunicarea poate fi un factor determinant în alegerea acestei cariere.

– Care sunt sursele dumneavoastră de motivație continuă, având în vedere că sunteți activă în educație de mai bine de 30 de ani?

– Un pedagog cu o carieră de peste 30 de ani, cu siguranță, are o bogată experiență și o pasiune profundă pentru învățământ. Pentru a-mi menține motivația și entuziasmul de-a lungul anilor, am apelat la diverse surse de inspirație și satisfacție profesională. Iată câteva dintre cele mai importante care mă caracterizează: Conexiunea cu elevii – îmi amintesc de momentele în care am văzut cum cunoștințele transmise au schimbat viețile elevilor, cum i-au ajutat să crească și să se dezvolte. Am cultivat relații autentice cu elevii, bazate pe încredere și respect reciproc. Rolul de model – sunt conștientă de importanța acestuia și m-am străduit să fiu o persoană demnă de urmat. Dezvoltarea profesională continuă – am fost deschisă la inovații și am căutat mereu noi metode de predare. Participările la cursuri și evenimente m-au ținut la curent cu cele mai recente cercetări în domeniul educației. Îngrijirea de sine – mă străduiesc să formez un echilibru între viața profesională și cea personală, acordând timp pentru activități care îmi aduc plăcere și relaxare.

– Ce schimbări ați observat în sistemul educațional pe parcursul acestor ani de activitate?

– În ultimii 30 de ani, sistemul educațional a suferit transformări profunde, influențate de evoluția tehnologică, schimbările sociale și economice, precum și de cerințele unei lumi din ce în ce mai complexe. Iată câteva dintre cele mai semnificative schimbări pe care le-am observat: Introducerea computerelor, a internetului și a altor tehnologii digitale care a revoluționat modul în care predăm și învățăm. Platformele online, aplicațiile educaționale și instrumentele digitale au devenit instrumente indispensabile în procesul de învățare. S-a trecut de la o educație centrată pe cunoștințe la una axată pe dezvoltarea competențelor. Accentul se pune acum pe gândirea critică, creativitate, rezolvarea de probleme, colaborare și comunicare. Fiecare elev este unic, iar nevoile sale de învățare sunt diferite. Prin intermediul tehnologiei și al unor metode de predare mai flexibile, s-a putut personaliza experiența de învățare pentru fiecare elev în parte. Conceptul de învățare pe tot parcursul vieții a devenit din ce în ce mai important. Învățarea nu se mai limitează la perioada școlară, ci se extinde pe tot parcursul vieții. S-a acordat o atenție sporită nevoilor elevilor cu cerințe educaționale speciale, precum și promovării diversității culturale și sociale în școli.

– Care a fost cea mai mare provocare cu care v-ați confruntat în perioada în care ați fost învățătoare de clasele primare și cum ați depășit-o?

– Cea mai mare provocare cu care se poate confrunta un învățător

este adaptarea la schimbările constante. Sistemul educațional, tehnologia, societatea, elevii – toate se transformă într-un ritm rapid, iar profesorul trebuie să fie mereu pregătit să învețe și să se adapteze.

– Ce înseamnă pentru Dvs. să fiți directorul unei școli și care sunt cele mai mari responsabilități asociate acestei funcții?

– A fi director de școală înseamnă a fi un lider complex, cu responsabilități multiple și variate. Este o poziție care implică atât abilități manageriale, cât și pedagogice, și care necesită o dedicare deosebită. De asemenea, este un lider inspirator: Directorul este modelul pentru întreaga comunitate școlară. El trebuie să inspire atât elevii, cât și profesorii, să creeze o viziune comună și să motiveze echipa să o atingă.

– Dna Vera, ați participat la numeroase cursuri de formare continuă și masterclassuri. Care dintre aceste experiențe v-a influențat cel mai mult abordarea educațională?

– Întrebarea dumneavoastră mă trimite cu gândul la o călătorie fascinantă prin lumea educației. Fiecare curs și masterclass la care am participat a adăugat o nouă nuanță paletei mele pedagogice, dar una dintre experiențe a avut un impact deosebit asupra abordării mele. A fost un masterclass dedicat pedagogiei proiectului. Înainte de acest curs, predarea mea era mai tradițională, axată pe transmiterea de cunoștințe. Am învățat atunci când elevii învață cel mai bine atunci când sunt activ implicați în proces, când au oportunitatea să exploreze, să experimenteze și să construiască propriile cunoștințe. Proiectele permit elevilor să dezvolte o gamă largă de competențe, atât cognitive, cât și socioemoționale.

– Cum ați reușit să combinați rolul de director cu activitatea didactică, având în vedere volumul mare de responsabilități?

– Îmbinarea rolului de director și activitatea didactică este într-adevăr o provocare, dată fiind complexitatea sarcinilor specifice fiecărei roluri. Pentru a reuși această îmbinare, am adoptat o serie de strategii pe care le-am găsit eficiente: Planificare meticuloasă: Am acordat o atenție deosebită planificării atât a activităților didactice, cât și a celor manageriale. Am stabilit un program detaliat, alocând timp specific pentru fiecare activitate și respectându-l cu strictețe. Delegarea sarcinilor: Am învățat să deleg sarcinile către colegi, încredințându-le responsabilități pe măsura competențelor lor. Acest lucru mi-a permis să mă concentrez asupra aspectelor cheie ale activității didactice și să optimizez timpul. Susținerea echipei: Am creat o echipă unită și colaborativă, în care fiecare membru își aduce contribuția la succesul școlii. Am încurajat comunicarea deschisă și am oferit sprijin colegilor mei. Conexiune cu elevii: Prin predare, am menținut o legătură directă cu elevii, înțelegând mai bine nevoile și provocările lor. Îmbunătățirea calității actului didactic: Experiența managerială m-a ajutat să implementez noi strategii și resurse în activitatea didactică, îmbunătățind astfel eficiența și calitatea procesului de învățare.

– În cadrul cursurilor recente, precum „Atestare fără stres” și „Metode de predare pentru prevenirea poluării cu plastic”, ce idei noi ați integrat în activitatea școlii?

– Participarea la cursuri de formare continuă a adus un suflu proaspăt în activitatea școlii noastre. Iată câteva dintre ideile noi pe care le-am implementat: Din cursul „Atestare fără stres” am organizat: Ateliere de pregătire pentru evaluare: Am intensificat comunicarea cu părinții privind procesul de evaluare, oferindu-le informații clare despre criteriile de notare, modalitățile de pregătire și importanța unei atitudini pozitive față de evaluare. Am cultivat o atmosferă de încredere și susținere în clasă, unde elevii se simt încurajați să-și exprime opiniile și să-și depășească temerile. Din cursul „Metode de predare pentru prevenirea poluării cu plastic” am organizat Proiecte ecologice lansând o serie de proiecte interdisciplinare, în care elevii au cercetat problematica poluării cu plastic, au propus soluții inovatoare și au realizat acțiuni practice pentru a reduce impactul asupra mediului. Am integrat teme legate de protecția mediului la toate disciplinele, de la științe la limba română. Am organizat ateliere și concursuri pentru a încuraja elevii să adopte un stil de viață mai sustenabil și să reducă consumul de plastic.

– Cum vedeți impactul alfabetizării digitale în educație și cum s-a adaptat Gimnaziul „Pavel Tihon” la noile tehnologii?

– Alfabetizarea digitală a devenit o competență esențială pentru noi, transformând radical peisajul nostru educațional. Ea oferă elevilor instrumentele necesare pentru a accesa, evalua, crea și comunica informații într-un mediu digital dinamic. Gimnaziul „Pavel Tihon”, ca multe alte instituții de învățământ, a întreprins o serie de măsuri pentru a integra tehnologia în procesul de învățare. Iată câteva exemple: Școala a investit în echipamente moderne, cum ar fi table interactive, calculatoare, proiectoare și acces la internet de mare viteză. S-au implementat platforme online care permit elevilor să acceseze materiale didactice, să efectueze activități și să interacționeze cu profesorii. De asemenea, elevii au fost implicați în proiecte digitale care le-au permis să-și dezvolte creativitatea și să-și prezinte rezultatele într-un mod inovator. Desigur, profesorii au beneficiat de cursuri de formare continuă pentru a se familiariza cu noile tehnologii și pentru a le integra în activitatea didactică. În concluzie vreau să zic că,

alfabetizarea digitală este un aspect esențial al educației moderne, iar Gimnaziul „Pavel Tihon”, ca multe alte școli, a luat măsuri pentru a se adapta la noile realități.

– Care sunt cele mai importante calități pe care le căutați la un cadru didactic atunci când îl angajați sau când îl evaluați?

– Sunt câteva calități care după părerea mea sunt cele mai importante. Un adevărat pedagog este pasionat de a descoperi și de a transmite cunoștințe, stimulând curiozitatea elevilor. Capacitatea de a crea lecții interactive și de a utiliza metode de predare variate pentru a capta atenția elevilor și a-i implica activ în procesul de învățare. Abilitatea de a se adapta la diferite stiluri de învățare și la nevoile individuale ale elevilor. O bună pregătire academică este esențială pentru a putea explica conceptele complexe într-un mod clar și accesibil.

Capacitatea de a comunica eficient cu elevii, părinții și colegii, atât verbal, cât și în scris. Abilitatea de a rămâne calm și de a oferi suport elevilor în timpul procesului de învățare. Capacitatea de a lucra în echipă și de a construi relații pozitive cu colegii, părinții și comunitatea. Un cadru didactic de succes este mereu deschis la noi idei și la dezvoltarea profesională continuă.

– Ce planuri aveți pentru viitor în ceea ce privește dezvoltarea școlii și îmbunătățirea calității educației?

– Îmbunătățirea continuă a calității educației și dezvoltarea holistică a elevilor noștri reprezintă prioritățile noastre principale. Pentru a atinge aceste obiective, am elaborat un plan strategic pentru anii 2024-2029 care vizează următoarele aspecte: Modernizarea infrastructurii: Dotarea școlii cu tehnologii educaționale de ultimă generație (table interactive, laboratoare moderne, acces la internet de mare viteză), pentru a crea un mediu de învățare interactiv și stimulant. Amenajarea spațiilor de învățare în funcție de nevoile elevilor și ale diferitelor discipline, promovând astfel un învățământ centrat pe elev. Crearea unor spații dedicate activităților extracurriculare, precum ateliere de creație, săli de sport și zone de relaxare. Încurajarea participării profesorilor la conferințe, seminarii și workshopuri naționale și internaționale. Credem că prin implementarea acestor măsuri vom reuși să creăm o școală modernă, în care elevii să se simtă motivați, implicați și pregătiți pentru provocările viitorului.

A intervievat:

Silvia ȚURCAN

Grigore Popovici, o viață rodnică pe tărâmul sportului și educației

La câte s-au vorbit și scris în termeni laudativi despre Grigore Popovici într-o activitate de mai bine de cinci decenii pe ogorul sportului și educației, puține lucruri sunt de adăugat. Nu e cazul, credem, să enumerăm toate etapele traseului parcurs, reperatele cruciale, realizările și meritele vieții sale. Riscăm să cădem în descriptivism. Toată lumea din domeniu le cunoaște.

De la simplu învățător la conducător al sportului moldovenesc

A străbătut calea de la simplu învățător de educație fizică până la cea de conducător al sportului moldovenesc de rang înalt. Oriunde a lucrat, a știut să formeze echipe bine încheiate și serios intenționate, montate spre fapte durabile, temeinice. De cum a fost promovat în funcția de președinte al ASB „Colhoznicul”, a rezolvat, într-o primă fază, problema sediului și asigurării specialiștilor cu apartamente, după care a atras în mari proiecte conducători de stat și organizații obștești. Și s-a purces la construcția a zeci de stadioane, terenuri și săli de sport în întreaga republică. Se desfășurau numeroase întreceri cu caracter de masă, inclusiv Jocurile sportive pentru tineri de la sate. A fost pregătită o pleiadă de performeri care evoluau cu succes la competiții unionale.

Grigore Popovici a preluat ulterior conducerea ASB „Mol-

dova”, căzută în declin, punând-o pe picioare în scurt timp. Și de astă dată accentul s-a pus pe baza tehnico-materială. S-au construit mai multe piscine, a fost renovat Complexul de sport „Iunost” de la sectorul Botanica al Chișinăului, s-a creat un Centru de medicină sportivă, s-a înființat Centrul de pregătire olimpică „Codru” etc. Eforturile depuse s-au concretizat în medalii strălucitoare ale atleților moldoveni, cucerite la edițiile Jocurilor Olimpice de la Moscova, Seul, Barcelona, Atlanta și Sydney (1980-2000).

Strateg și organizator cu har de la Dumnezeu

La Comitetul Național Olimpic, Grigore Popovici a fost strategul și organizatorul tuturor performanțelor sportivilor noștri. De ce a reușit realizări deosebite pretutindeni unde a activat? Din simplul motiv că el a trecut prin suflet tot ce a făcut. Mulți tineri specialiști, dar și atleți de mare clasă, au avut în el un sprijin constant durabil, un sfat înțelept, dar

mai ales un ajutor necesar acordat la timp, în momentele dificile.

Domnia sa a avut mereu o viziune clară asupra obiectivelor pe termen lung și priceperea de a trasa pașii necesari ai performerilor, pentru ca aceștia să atingă la țanc forma sportivă de vârf – condiție indispensabilă ca să urce acolo, sus, pe podiumul olimpic. Marea noastră campioană, Larisa Popova, susținea tranșant că anume Grigore Popovici a ajutat-o mult în procesul de pregătire ca să câștige aurul olimpic la Jocurile din 1980 de la Moscova.

Cuvânt la un popas al vieții

Ca maestru al sportului, Grigore Popovici cunoștea din inte-

rior zbulcumul nestăvilit al eforturilor profesionale. El de mic a înțeles adevărul că în muncă este rostul și esența vieții. Merită reținut încă un aspect care-l caracterizează deplin: doar acea persoană trăiește mult care e de folos neamului, oamenilor de aceeași viță și sânge, care trăiește pentru binele acestora. A știut și știe să-și păstreze prestația profesională, verticalitatea morală și demnitatea de fiu al Basarabiei. A văzut țări de țări de pe întreg pământul, dar de fiecare dată revenea cu drag la casa părintească, la baștină, la satul natal – Țânțărenii din valea Răutului. A avut tăria să rămână, aidoma unui stejar, vertical, în ciuda unor vremuri cumplite, de

odinioară, să poarte cu demnitate și cinste veșmântul Omeniei, să reziste la toate atacurile unor indivizi de o probitate morală și umană mai mult decât îndoielnică.

Grigore Popovici a știut și știe să trăiască frumos clipele de odihnă, să petreacă vesel și cu sens sărbătorile și întâlnirile cu rudele și prietenii de suflet, să cânte o melodie veche, să glumească, să-și amintească cu drag și cu multă recunoștință de părinți, bunici, strămoși, dar și de colegii de studii și de lucru, să păstreze în orice împrejurări simțul demnității. El a dobândit o reputație solidă prin fapte și realizări concrete, prin caracter, temeinicie, tenacitate, voință, fermitate și printr-o mare dragoste de viață și de tot ce este frumos și netrecător. Cam acestea ar fi secretele longevității vieții sale, una pusă în întregime în slujba sportului.

...Recent, Grigore Popovici a împlinit 88 de ani, doi de opt – două semne ale infinitului, ale spiritului și sufletului nemărginit. Ce am vrea să-i dorim la acest solid prag de viață? Un singur lucru: multă, multă sănătate, bucurii de la oamenii dragi sufletului său, că în rest le are pe toate, întrucât, în orice fel de situații, s-a dovedit a fi Omul de o amabilitate, onoare și verticalitate proverbiale.

**Nicolai AMBROSI,
Pavel BRĂDESCU**

Strategii Internaționale pentru Combaterea Deficitului de Profesori

În contextul global actual, deficitul de cadre didactice reprezintă o provocare semnificativă pentru sistemele educaționale. Un raport recent al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), *Education Policy Outlook 2024*, aduce în prim-plan măsuri inovatoare implementate de diverse țări pentru a atrage și menține personal didactic calificat. De la burse generoase și programe de recalificare profesională la deschiderea școlilor către profesioniști din alte domenii, strategiile propuse reflectă o adaptare pragmatică la nevoile educaționale din secolul XXI.

Reducerea barierelor de acces în profesie

Într-o lume în care accesul la educație de calitate depinde de disponibilitatea profesorilor, țări precum Anglia, SUA și Australia au luat măsuri concrete. În Anglia, burse de până la 30.000 de lire sterline sunt oferite celor care aleg să devină profesori în domeniul prioritare, precum fizica sau matematica. În mod similar, mai multe state americane sprijină financiar studenții din programele de formare inițială, contribuind la creșterea semnificativă a nu-

mărului de absolvenți în acest domeniu.

În Australia, între 2024 și 2028, 5.000 de burse sunt disponibile pentru studenți care își asumă angajamente în sistemul public de educație. Mai mult, din 2025, guvernul va acoperi costurile asociate practicii în școli, facilitând tranziția către o carieră didactică.

Reintegrarea foștilor profesori

Pentru a valorifica experiența acumulată de foștii profesori, țări precum Anglia, Portugalia și Australia au inițiat programe menite să îi atragă înapoi în sistem. În Portugalia, măsurile includ creșterea salariale în școlile afectate de deficitul de personal, vizând inclusiv profesorii aflați în pragul pensionării. În Australia,

un plan național revizuieste listele de profesori înregistrați care nu mai profesează, oferindu-le oportunități de mentorat sau alte activități educaționale.

Inovații pentru nevoile punctuale

În fața crizei de personal, soluții adaptate nevoilor locale sunt implementate în Portugalia, Germania și Irlanda. În Portugalia doctoranzii cu pregătire pedagogică pot preda temporar în școli. În Irlanda, un program-pilot permite profesorilor să predea în două școli, crescând flexibilitatea în alocarea resurselor.

În Olanda, școlile din orașele mari experimentează ore flexibile și folosirea profesioniștilor externi pentru activități de predare, chiar dacă aceștia nu au calificări didactice formale.

Căi alternative

Austria se remarcă prin strategii inovatoare, cum ar fi programul „Elevii îi învață pe elevi”, destinat liceenilor care vor să experimenteze predarea. În plus, inițiativa „Profesia excelentă” a dus la o creștere de 17% a numărului de înscrieri în programele de formare inițială.

Noua Zeelandă completează acest tablou printr-un pachet de măsuri ce vizează atragerea profesorilor din străinătate, oferindu-le sprijin logistic și financiar pentru relocare.

Flexibilitate și mobilitate în profesie

Pentru a atrage profesioniști din alte domenii, țări precum Belgia și Olanda au introdus concepte precum „profesorii hi-

brizi” sau „profesorii invitați”. În Belgia, aceștia sunt specialiști cu experiență profesională în alte sectoare, care își împart timpul între activitatea didactică și profesia lor principală.

Măsurile prezentate de OCDE demonstrează că adaptabilitatea și deschiderea către soluții inovatoare pot transforma provocările în oportunități. De la burse consistente și flexibilitate profesională la integrarea resurselor umane din afara domeniului educațional, viitorul carierei didactice pare să fie în plină transformare.

Aceste studii de caz oferă un exemplu valoros pentru țările care se confruntă cu provocări similare, arătând că investiția în profesori înseamnă, în esență, o investiție în viitor.

Declinul competențelor de bază în UE

Un raport recent al Comisiei Europene atrage atenția asupra unei scăderi semnificative a competențelor de bază ale tinerilor din Uniunea Europeană, cu implicații grave pentru viitorul pieței muncii și al economiilor naționale. Potrivit datelor, aproape 30% dintre tinerii de 15 ani din UE nu au reușit să atingă nivelul minim necesar la matematică în 2022, iar un sfert dintre aceștia nu au obținut rezultate satisfăcătoare la citire și știință. Această situație reprezintă un risc semnificativ pentru competitivitatea economică a Uniunii și pentru productivitatea pe termen mediu, având în vedere că o forță de muncă insuficient pregătită va întâmpina dificultăți în a satisface cerințele pieței globale.

2022, aproape o treime dintre tinerii de 15 ani din UE nu au obținut performanțe satisfăcătoare la matematică, iar un sfert dintre aceștia nu au reușit să atingă nivelurile minime de competență în citire și știință. Aceste date evidențiază o tendință îngrijorătoare care afectează majoritatea țărilor europene și, implicit, capacitatea lor de a asigura o forță de muncă bine pregătită și competitivă pe termen lung.

România, printre țările cu cele mai slabe rezultate la matematică

România, alături de Cipru și Bulgaria, se află printre țările cu cele mai slabe rezultate în domeniul matematicii, iar această tendință îngrijorătoare subliniază

o problemă structurală a sistemului educațional din regiune. Datele relevă că aproape 50% dintre elevii din România provenind din medii socioeconomice defavorizate au performanțe scăzute la matematică, o situație care reflectă inegalitățile persistente în educație. De asemenea, acest declin afectează și copiii din familii cu un statut socioeconomic mai înalt, ceea ce indică o criză generalizată în sistemul educațional european, în care lipsește o pregătire adecvată a cadrelor didactice și resursele necesare pentru îmbunătățirea calității educației.

Impactul pandemiei asupra educației

În fața acestei crize, mai multe state membre ale Uniunii Europene au început să implemen-

teze măsuri pentru a contracara declinul competențelor de bază. Finlanda a introdus lecții suplimentare obligatorii, iar Olanda a lansat un program prin care școlile pot solicita un sprijin financiar de 500 de euro per elev pentru îmbunătățirea abilităților de bază. Aceste inițiative reflectă o conștientizare din partea guvernelor europene că o educație de calitate este esențială pentru pregătirea tinerelor generații și pentru asigurarea unei forțe de muncă competente și capabile să facă față provocărilor economiei digitale și verzi.

Măsuri propuse pentru remediarea crizei educaționale

Roxana Minzatu, vicepreședinta Comisiei pentru competențe din România, a subliniat că această situație reprezintă un pericol major pentru tranziția verde și digitală a Uniunii Europene, iar deficiențele în educație riscă să lase o mare parte din cetățeni în urmă. În acest context, Comisia Europeană a anunțat un plan ambițios pentru a sprijini statele membre în dezvoltarea competențelor tinerelor generații. Acesta va include măsuri de investiții în educația adulților, învățarea pe tot parcursul vieții și

formarea profesională, cu scopul de a sprijini integrarea tinerilor pe piața muncii.

De asemenea, Comisia intenționează să revizuiască planul de educație digitală și să dezvolte o foaie de parcurs pentru viitorul educației și formării digitale, având în vedere transformările majore care vor modela economia europeană în următorii ani. Implementarea unor astfel de politici este esențială pentru a asigura o forță de muncă pregătită să facă față provocărilor economiei digitale și verzi, precum și pentru a sprijini integrarea României și a altor state europene într-un sistem educațional și economic de succes.

Necesitatea reformelor educaționale urgente

În concluzie, Uniunea Europeană trebuie să adopte măsuri urgente pentru a combate declinul competențelor de bază și pentru a investi într-o educație de calitate care să asigure viitorul economiei europene. România, alături de celelalte state membre, are nevoie de reforme educaționale care să răspundă cerințelor pieței muncii și să contribuie la dezvoltarea unei forțe de muncă competente și competitive pe plan global.

Subperformanța educațională

în Uniunea Europeană

În contextul în care educația este esențială pentru dezvoltarea economică și socială, raportul subliniază că, deși Uniunea Europeană și-a propus să reducă rata subperformanței la 15% până în 2030, acest obiectiv este departe de a fi atins. Începând cu anul

Educația sexuală – o prioritate esențială în școlile din Franța

Viziunea ministrului pentru Egalitatea de gen, Aurore Bergé

Într-un context marcat de provocări sociale și necesitatea educației pentru valori, Aurore Bergé, noua ministru pentru Egalitatea femeii-bărbați din Franța, a adus în prim-plan importanța educației afective și sexuale în școli. Într-un interviu recent pentru postul RTL, aceasta a subliniat că educația sexuală reprezintă o „necesitate absolută” și a detaliat modul în care aceasta ar trebui să fie integrată în programele educaționale, începând de la cele mai fragede vârste.

Un început din grădiniță, adaptat nevoilor copiilor

Aurore Bergé a explicat că educația afectivă și sexuală trebuie să fie implementată într-un mod gradual, ținând cont de nivelul de maturitate al copiilor. Astfel, la nivel preșcolar, se va pune accent pe

informarea de bază, oferind copiilor cunoștințe esențiale despre integritatea corporală și drepturile lor fundamentale.

„De la cea mai fragedă vârstă, trebuie să le explicăm copiilor că nimeni nu are dreptul să le atingă corpul sau să le facă rău. Este o lecție de respect pentru propria persoană care îi va proteja pe termen lung,” a declarat ministrul.

La nivelul școlilor primare, accentul ar trebui să se mute pe dezvoltarea respectului reciproc și a înțelegerii diversității, în timp ce liceele vor aborda teme mai complexe, precum consimțământul, egalitatea de gen, diversitatea familială și sănătatea relațională.

Reformarea educației sexuale prin programul Evars

Deși educația sexuală este obligatorie în Franța din 2001, implementarea sa a fost marcată de numeroase lacune, iar multe școli nu au reușit să respecte cerințele legale

privind organizarea a cel puțin trei sesiuni anuale. Pentru a corecta aceste deficiențe, Bergé a anunțat lansarea unui nou program denumit Evars (Educație pentru viață afectivă, relațională și sexuală).

Acest program, care urmează să fie prezentat Consiliului Superior al Educației, propune un cadru modernizat pentru a uniformiza și eficientiza educația sexuală în toate instituțiile de învățământ. Deși era planificat inițial pentru anul școlar 2024, implementarea sa a fost amânată din cauza unor controverse politice din timpul fostului guvern.

„Este timpul să facem din acest proiect o realitate. Am discutat deja cu ministrul Educației Naționale, Elisabeth Borne, pentru a accelera procesul de adoptare,” a adăugat Bergé.

Provocări și opoziție din partea conservatorilor

Inițiativa educației sexuale a întâmpinat o opoziție puternică din partea organizațiilor conservatoare, care și-au exprimat îngrijorările legate de conținutul programului. Criticile au atins apogeul în noiembrie, când fostul ministru delegat

pentru Succesul Școlar, Alexandre Portier, a calificat proiectul drept „inacceptabil în forma actuală.”

Cu toate acestea, Aurore Bergé a susținut că astfel de reacții nu ar trebui să devină obstacole în calea progresului. Ea a reiterat că educația sexuală este un element cheie pentru crearea unei societăți bazate pe respect, egalitate și protecția drepturilor tuturor cetățenilor, indiferent de gen sau orientare sexuală.

Legislația privind consimțământul și combaterea violenței sexuale

Pe lângă inițiativa educațională, Bergé a pledat și pentru actualizarea legislației referitoare la consimțământ și violență sexuală. Aceasta a subliniat nevoia unei definiții clare a consimțământului explicit în Codul penal și a revizuirii termenelor de prescripție pentru infracțiunile sexuale.

„Este esențial ca societatea noastră să transmită un mesaj clar: respectul pentru ceilalți și pentru limitele personale nu sunt negociabile. Educația și legislația trebuie să meargă mână în mână pentru a proteja cetățenii,” a afirmat aceasta.

Un pas important spre o societate incluzivă și sigură

Educația sexuală este mai mult decât un set de cunoștințe – este o investiție în viitorul unei generații care va înțelege valoarea respectului, a consimțământului și a egalității. Prin inițiativa Aurorei Bergé, Franța se angajează să construiască un sistem educațional care să reflecte aceste valori fundamentale, contribuind astfel la crearea unui mediu sigur, incluziv și respectuos pentru toți elevii.

Academia Internațională de Taekwondo din Moldova – lăcaș al formării unor personalități integre și cu caracter

Academia Internațională de Taekwondo de la Chișinău, fondată la sfârșitul anului 2016, este cea de-a 8-a AIT din lume. Inaugurarea a fost precedată de vizita din august 2015 a președintelui Federației Mondiale de Taekwondo WT (World Taekwondo – versiunea olimpică), dr. Chungwon Choue, venit pentru prima dată în Republica Moldova. Escapada a fost una de recunoaștere a rezultatelor și de susținere a Federației naționale de profil. Atunci s-a discutat și despre începutul unei colaborări de perspectivă. De remarcat că Loretta Handrabura, ministru a tineretului și sportului în 2015-2016, a devenit prima președintă a Academiei Internaționale de Taekwondo din Moldova.

„Am ezitat la început să accept propunerea dlui Igor Iuzefovici, președintele Federației sportive naționale de profil, de a conduce AIT. Eram conștientă de responsabilitatea de a elabora tot pachetul necesar pentru activitatea instituției. Nu cunoșteam domeniul acestui gen de sport și am început să mă documentez. În 2017, Federația Mondială avea 208 țări membre și peste 6,5 milioane de practicanți activi, în timp ce numărul celor ce practicau taekwondoul era estimat la 57 de milioane. Taekwondo WT contribuie la formarea unei personalități integre și cu caracter, la dezvoltarea ei fizică (*Tae* și *Kwon*), dar și mintală (*Do*). Este impresionant și convingător, mi-am zis, și am fost de acord să gestionez, din noiembrie 2017, Centrul de Formare Continuă din cadrul AIT, iar din

2021 să fiu președinta Academiei”, menționează Loretta Handrabura.

Susținerea României

În această ordine de idei, Academia a valorificat la începuturi expertiza de la Federația de Taekwondo WT. Grație suportului acordat de buna sa prietenă, Gabriela Szabo,

campioană olimpică la atletism și fostă ministru la sport în România în aceeași perioadă de mandat cu L. Handrabura, Academia colaborează din 2018 până în prezent cu prof. univ., dr. Cătălin Păunescu de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București, România, teoretician și practician în taekwondo. În rezultatul acestui parteneriat, instituția din Chișinău a elaborat planul de studiu pentru formarea antrenorilor de specialitate și primele standarde din sport în R. Moldova – cel ocupațional și de pregătire profesională în taekwondo.

În prezent, Academia dispune de programe de studii aprobate de Ministerul Educației și Cercetării pentru formarea specialiștilor în domeniu. De asemenea, Programul de formare continuă *Antrenor asistent de taekwondo* a fost autorizat de către Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Educație și Cercetare (ANACEC). Pe baza acestui program, în perioada noiembrie 2020 - octombrie 2021, a fost instruită prima generație de absolvenți și absolvente, formarea fiind organizată în comun cu Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport.

„TAEKWONDO ÎN MOLDOVA.

Istoria unei ascensiunii”

Un alt domeniu de activitate al Academiei este cercetarea în sfera sportului. Pe parcursul anului 2019 a fost scrisă cartea-album „TAEKWONDO ÎN MOLDOVA. Istoria unei ascensiunii”. Prezentarea primei ediții bilingve engleză-română a avut loc la începutul lunii iunie 2021 în sala Muzeului Național de Artă al Republicii Moldova și a fost un eveniment sportiv și cultural semnificativ în viața țării. Interesul sporit pentru această ediție a determinat echipa de autori să lucreze în 2022 la versiunea rusă-engleză a cărții-album, revizuită și adăugită. Acest proiect de suflet al dlui Igor Iuzefovici are menirea să aducă contribuția la promovarea taekwondoului, sport care îți dezvoltă o personalitate armonioasă,

echilibrată, perseverență, autodisciplină și te învață să tinzi mereu spre perfecțiune.

În acest context, Academia implementează din 2022 în 21 de raioane modulul de taekwondo (versiunea olimpică), prevăzut în Curriculumul Național de Educație Fizică la Școală, pentru clasele V-XII. Au fost selectate instituțiile cele mai mari din municipii, centre raionale și comune precum Cahul (s. Slobozia Mare), Vulcănești, Comrat, Leova, Hâncești, Ialoveni, Anenii Noi și s. Mereni, Ștefan Vodă, Călărași (s. Horodiște), Sângerei (s. Pepeni), Bălți, Ungheni, Fălești, Glodeni, Drochia, Dondușeni, Edineț și Briceni. Acestea au fost dotate cu inventarul și echipamentul sportiv necesar (tatami, set de modele dobok [kimono], palet, conuri), având la dispoziție și un *Ghid tehnico-metodic de implementare a modulului de taekwondo WT (clasele V-IX)*, precum și un *manual tehnico-metodic de taekwondo pentru cercul sportiv (clasele V-IX)*, datorită suportului financiar al președintelui Federației de profil, Igor Iuzefovici. Resursele curriculare, elaborate în 2023 pentru treapta de gimnaziu, deocamdată sunt primele de acest fel în sistemul național de educație și instruire pentru o probă de sport.

Pe drept cuvânt, Academia Internațională de Taekwondo din Moldova s-a constituit într-un veritabil lăcaș al formării unor personalități integre și cu caracter. În baza modulului și a cercului sportiv la taekwondo, Academia, împreună cu Federația de profil, instruieste continuu profesori de educație fizică, desfășoară din decembrie 2023 examene la centuri, seminare tehnico-metodice pentru cadrele didactice care predau taekwondoul și elevii care îl practică la cercul sportiv școlar. Comunitatea de practicieni ai acestei probe olimpice se află în continuă creștere, oferind copiilor din mediul rural și cel urban oportunități fără precedent. Și asta datorită dedicației și insistenței unei mici echipe de persoane împătimit de studiu și performanță, de o dedicație exemplară.

Iulian BOGATU

Predarea matematicii prin investigație – o schimbare de perspectivă în școlile din România

Centrul de Evaluare și Analize Educaționale (CEAE) a anunțat lansarea programului „Matematica Altfel”, o inițiativă care propune o metodă inovatoare de predare a matematicii. Bazată pe investigație, această metodă își propune să implice elevii activ în procesul de învățare, punând accent pe aplicarea cunoștințelor în contexte practice și dezvoltarea gândirii critice.

Abordarea propusă reprezintă o alternativă la metodele tradiționale, care se concentrează pe memorarea și aplicarea mecanică a formulelor. În cadrul acestui program, elevii sunt încurajați să descopere conceptele matematice prin rezolvarea de probleme, por-

nind de la situații concrete, similare celor întâlnite în viața cotidiană.

Contextul educațional

Conform datelor CEAE, România se confruntă cu o rată ridicată a analfabetismului matematic, înregistrată la testele PISA din 2022, când aproape jumătate dintre elevii testați (48,6%) au avut dificultăți semnificative în utilizarea noțiunilor matematice de bază. Aceste rezultate reflectă o tendință îngrijorătoare, în condițiile în care scorul mediu al elevilor români la matematică a scăzut constant în ultimul deceniu, atingând 428 de puncte în 2022, unul dintre cele mai mici din Uniunea Europeană.

Principalele probleme identificate includ un stil de predare excesiv de abstract, care îi determină pe elevi să se bazeze pe memorare, în detrimentul înțelegerii și aplică-

rii conceptelor. De asemenea, accentul pus pe algoritmi de rezolvare standard și pe cerințe rigide reduce capacitatea elevilor de a aborda probleme noi sau de a gândi creativ.

Soluția propusă de „Matematica Altfel”

Programul „Matematica Altfel” urmărește să transforme modul în care matematica este percepută și

învățată în școlile din România. Profesorii implicați în acest proiect vor beneficia de sesiuni de formare în care vor învăța să integreze metodele de predare bazate pe investigație în activitatea lor didactică. Elevii vor fi implicați activ în procesul de învățare, fiind încurajați să formuleze întrebări, să exploreze răspunsuri și să înțeleagă legătura dintre noțiunile teoretice și aplicațiile lor practice.

Această abordare inductivă nu este o noutate pentru CEAE, care, de peste un deceniu, derulează programe similare pentru predarea fizicii și chimiei, cum ar fi „Fizica Altfel” și „Chimia Altfel.” Rezultatele obținute până acum în aceste domenii demonstrează că metodele bazate pe investigație pot contribui la o mai bună înțelegere și aplicare a conceptelor științifice.

Susținerea inițiativei

Programul „Matematica Altfel” beneficiază de sprijin financiar din partea ING Bank și a fost deja implementat în mai multe școli din România. Prin extinderea acestui proiect, organizatorii speră să diminueze decalajul dintre performanțele elevilor români și cele ale colegilor lor din alte țări.

Adoptarea unor metode moderne de predare, adaptate nevoilor actuale ale elevilor, poate contribui semnificativ la reducerea analfabetismului matematic și la dezvoltarea competențelor necesare pentru succesul în viața personală și profesională. „Matematica Altfel” reprezintă un pas important în această direcție, demonstrând că schimbarea poate începe din sălile de clasă.

Un condei inspirat, în curs de afirmare

Mariana Muleavin este profesoară de limba franceză în cadrul companiei Pentalog CHI, cu o experiență de peste 30 de ani în învățământ. Originară din Ucraina, a studiat Limbi Străine la USM, specializându-se în Limba Franceză și Spaniolă, iar pentru Master a ales Jurnalismul.

Pe lângă activitatea pedagogică, este pasionată de muzică, cultură, lectură și călătorii. La îndemnul surorii gemene, care are aceleași pasiuni, a început să scrie pentru a împărtăși amintiri și trăiri. În calitate de autor, se bucură de fiecare dată când reușește să se conecteze cu cititorul și să-l aducă în lumea sa. Publicăm mai jos un fragment artistic al autoarei în cauză, inspirat de magia Sărbătorilor de Iarnă.

COLINDA

Am așteptat o zi întreagă colindători, dar așa și n-au venit. Nicu-nul!

Pregătisem cu grijă daruri și zâmbetul cald pe buze, făcusem loc în suflet bucuriei și drum - copilăriei. Dar... e oraș! Ce să-i faci? În plus, etajul 6! Sunt riscuri mari pentru copii, cu adevărat!

Sunt timpuri și oameni.

Am așteptat ani la rând să mergem cu colinda, în taină, cu frică, cu speranță...

O umbră înaltă, alta mai joasă și două mici de tot se reflectau pe zăpada aurie, scaldată-n razele lunii. Își croiau drum cu greu, prin nămeții înalți. Uneori se opreau pe câteva clipe și rămăneau înțepenite, iar când luna dispărea după nori, își continuau calea. Aparent se ascundeau de ceva sau poate de cineva.

• O ceată de urători vine spre noi!, spuse una dintre micile umbre.

• Oprită-vă și întoarceți-vă cu fața la spatele casei și tăceți, nu vorbiți deloc! (De parcă era posibil să ascunzi umbrele!)

• Au cotit pe alta stradă!

• Ei bine, să mergem iute, n-a rămas mult! Sunteți gata?

• Mi-am pierdut mânușa, n-o găsec în omăt! Îmi îngheață mâna și nu pot duce scripca!

• Acuș o căutam. Nu-ți fă grijă, fata Tăcăi! Iat-o, mama ei de mânușă! Hai, îmbrac-o iute, căci curând ajungem!

• O mașină, Tăca, ne va lumina!

• Nu vă temeți! Ea nu vine spre noi, nu vă faceți grijă! Haideti, fetelor! Vedeți casa lui Ionel, are lumini, deci, sunt acasă! Să vedeți ce surpriză le facem! O să țină minte toți această seară - și ei, și voi, o viață întreagă!

Nămeții mari le erau micuțelor până la brâu, dar gândul la ceea ce îi aștepta după colț le dădea mare curaj și piciorușele lor se ridicau sus de tot, prin masa albă și pufoasă, ca să

Ajunseseră apoi toți patru la o poartă ce părea ruptă din poveste. Verdele ei era bine vizibil pe covorul alb al zăpezii. Colăceii rotunzi, din metal, aduceau farmec peisajului, evadat fiind parcă de pe tărâmul Zânei Primăverii. Le spusese cineva, se vede, despre Zâna Iarnă și au decis să meargă să o cunoască, însă au înghețat, bietii, pe drum. Zâna Iarnă, văzându-i înțepenii de ger, le-a dat haină frumoasă - albă cu sclipici.

Căinele acelei case începu să latre și să se arunce spre musafirii de după poartă, de abia îl mai ținea lanțul! Rău câine mai avea casa ceea! Pentru stăpâni, însă, el era de mare preț - păzea bine averea. I-au lăsat un lanț lung de tot, de nu putea nimeni trece spre ușă! Animalul ăla mic, dar fioros, ajungea din urmă orice musafir și își îngheața colții în

poată ieși la urma lăsată de mașini. Băiatul, fiind mai mare și mai înalt, mergea mai ușor printre mormanțele de zăpadă.

• Eh, să fi luat săniuța!, spuse umbra înaltă. Ar fi fost poate mai bine! Ajungeam mai repede! Căci, vai, câtă lume avem de colindat în această seară! Mă gândesc să nu vă obosiți prea mult, copiii! La dați încoace „Buhaiul” vostru! D-apoi ce „Buhai” mai aveți, nimeni ca voi! Ați repetat totul? Aveți grijă! Să nu vă faceți de rușine! Să știți că, dacă uitați cuvintele colindelor, nu vedeți nici ruble și nici dulciuri! Apoi, le știți bine?

• Da, da... „Trei păstori se întâlniră...”, - fetele au început să îngâne colinda.

Băiatul încerca și el să fredoneze melodia, nu-i prea reușea, însă vocea lui mai joasă nu încurca deloc cântării.

În jur - case cu geamuri aburite: făcea lumea focul în ajun de Crăciun; în aer mirosea a carne, a pârjoale și vanilie. Gospodinele aveau de furcă cu răciturile fără pic de grăsime, limpezi ca lacrima; sobele tocmai își deschisese gurile pline cu zeci de colăcei rumeni, de mai mare dragul; dulciurile abia de mai aveau răbdare să se regăsească în trăistuțele micilor colindători.

Pe covorul imaculat al zăpezii se scriau rânduri de colinde printre clinchete de clopoței veseli. Cetele de colindători treceau de la o casă la alta, trezind câinii care nu se mai opreau de lătrat mult timp. În cea seară aveau să latre cât anul întreg! Vai de ei! O făceau, în primul rând, pentru oaspeții caselor lor, dar și pentru cei sosiți la vecini și chiar pentru cei din mahalalele îndepărtate - se vede, în semn de solidaritate.

• Dacă pășiți așa greu, n-o să vă rămână nimic - nici parale, nici bomboane, nici covrigi! Alți colindători le vor primi înaintea voastră! Hai, hai! Iute!, spuse din nou umbra înaltă.

carnea piciorului, uneori până la os! Nicu-nul suflet de om nu îndrăznea să intre la ei în ogradă. De aceea cele patru umbre stăteau neclintite la poartă, în așteptarea cuiva care avea să deschidă ușa mai devreme sau mai târziu. Doar peste vreo zece minute stăpânul a dat la o parte pătura din ușă, auzind câinele, ce nu înceta să bată.

• Cine-i acolo?

• Ia vezi singur cine a venit!

• Tată, nu cumva mata ești? Cu cine? Cu nepoții!? Să mai vezi și așa ceva! Hai, hai, intrați, nu stați în frig, iar eu voi ține câinele.

Musafirii au intrat în casă. Pentru multă lume nimic n-ar fi părut extraordinar - ia, niște colindători de Crăciun, care au venit să aducă Vestea Minunată, însă pentru cei patru sosiți, cea seară era cu adevărat extraordinară, căci... se petrecuse o Magie! IM-PO-SI-BI-LUL! Ceea ce nici în vis nu-și puteau imagina!

Se vede că a fost voia Domnului să ajungă ei, toți patru, în cea seară la acel prag - în secret și cu frică, amestecată cu o mare bucurie, una fără margini!

Era perioada sovietică și acele umbre mici erau copiii de profesori! Eram copiii de profesori!

Umblați cu cerșitul! - afirma puterea sovietică, partidul comunist. Teama că a doua zi dimineața vom sta în fața careului, spre rușinea tuturor, „cerșetori” fiind numiți, aceea frică mușca greu din bucuria de a merge la colindat. Unica speranță era că mama era profesoară și, din respect pentru ea, administrația școlii nu ne va scoate în văzul întregii școli! Vom îndura doar vorbe pe la spate:

„Da, fiicele Dumneai au mers la fel cu colinda, le-am văzut noi! De ce pe ele nu le scoateți în fața școlii și nu le pedepsiți?”

„Dumnezeu nu există!” - mai suna la careu. Dar profesorii știau bine că nu era nimic mai magic și frumos decât să aduci bucurie oamenilor cu o colindă, vestind nașterea Domnului. În fața elevilor, conducerii, dascălii puneau pe față o mască serioasă de supunere legii și abia de așteptau sfârșitul careului ca să plece la ore, iar copiii - să-și continue istoriile lor despre colindat.

Noi, însă, în afară de curaj, nu aveam nimic din necesarul pentru a merge cu colinda - nici Capră, ca mulți colegi de ai noștri, nici Stea, nici măcar „Buhai”. Nici nu știam măcar cum ele se confecționau! Pentru noi, copii de profesori, toate acestea erau din lumea poveștilor. Urmăream în geam, cu mare

primeau kopeici de 50 sau 1 rublă, dar aceasta era rezervat îndeosebi odraslelor rudelor apropiate.

Momentul magic era când copiii urcau pe sobă pentru a socoti banii câștigați. Monedele erau aranjate în turnulețe cu valoare de 5, 10, 15 kopeici și apoi... ascunse într-un loc, ținut în mare secret de fiecare. Iar a doua zi nu ezitau să se laude cu „averile” lor colegilor de clasă.

Altă plăcere era să primești în dar bomboane bune sau covrigi fierți sau nuci. Urma apoi o săptămână nespuse de gustoasă, ce lăsa amintire gastronomică pe întregul an.

Pentru noi, în cea seară, bucuria abia de încăpea în suflet, ba nu, ea își făcea drum spre ochi, ce prindeau a sclipi, apoi spre obraji, ce se rumeneau de fericire! Chiar și gândurile noastre zâmbeau. Mergeam prin zăpadă și nu puteam crede că o facem, că plecăm la colindat! Era ca în Povestea Cenușăresei, când toate se aranjează și ea poate, în final, pleca la bal.

Unchiul, despre care vă vorbisem, a fost prima noastră gazdă. Familia sa ne-a primit cu drag și ne-a dăruit dulciuri și câteva ruble! Cât de fericiti eram! Una era să primești darul acasă, fără efort, și cu totul alta era să cânti colinda lungă, să fii ascultat atent și să aștepti darurile binemeritate! Un moment atât de magic! Privirile noastre calde se împleteau cu cele ale gazdelor, iar zâmbetele săreau de pe unele buze pe altele.

Dacă la început curajul era undeva la degetele piciorușelor noastre, iar glasurile subțiri ca la grieri, la a treia poartă semeția a urcat spre buze și colindele se așezau lin, în voce plină, iar vioara a și învățat un ritm isteț - ținea bine hangul, cum spunea prietenul bunelului - viorisul iscusit moș Toader.

În cea seară am reușit să aducem vestea Nașterii lui Isus la toate rudele buneilor, iar ele erau, de fapt, multe la număr. Să fi știut acele gaze de ce lucru de preț au făcut în cea seară! Din banii câștigați atunci ne-am luat o chitară, care este și acum cu noi și care ne-a deschis și încă mai deschide ușă spre alte suflete!

Fiecare casă ne-a întâmpinat cu bucurie, bucate și daruri. Noi, copiii, ne-am revăzut verișorii, reușind să ne lăudăm cu darurile primite, iar Tăca a schimbat o vorbă bună cu verii, surorile și a servit cu ei câte un păhăruț de vin.

Reveneam acasă fericiti, toți patru - fratele, noi - fetele și bunelul! Un vis realizat, atât de râvnit! Un DAR din ceruri! Mergeam, fiind nespuse de recunoscători bunelului nostru! Cum oare s-a decis? Cum a știut de visul nostru, atât de adânc ascuns, ca să nu doară și atât de prezent în ochii noștri de copii!? Ne iubea cu-adevărat!

P.S. Doar mai aproape de casă ne-am amintit de mama, profesoară... Oare ce va spune? Ne va certa? Îl va certa oare și pe Tăca? La sigur, ne-au văzut alți colindători, alți colegi de școală! - ne făceam noi grijă.

Mama, însă, văzând bucuria mare a noastră, trăistuțele pline cu dulciuri, obraji roșii de ger și pe Tăca, cu zâmbetul pe sub mustață, n-a spus nimic, ci timp de ore în șir ne-a tot ascultat istoriile vizitelor fiecărei familii.

Descoperiri remarcabile care au rescris istoria în 2024

Anul 2024 a adus în prim-plan o serie de descoperiri uluitoare care au captivat imaginația lumii întregi. De la artefacte antice uitate mii de ani, până la comori muzicale și graffiti vrăjitoarești care au contribuit la rescrierea unor capitole esențiale din istoria umanității.

Dodecaedrul roman

Una dintre cele mai fascinante descoperiri a fost găsirea unui dodecaedru roman în Anglia, un obiect rar cu 12 laturi, despre care se știe că a fost folosit în contexte religioase sau ceremoniale. Măsurând doar 5 cm în diametru, exemplarul descoperit în 2024 este unul dintre cele mai mari și bine conservate. Richard Parker, secretar al Norton Disney History and Archaeology Group, a declarat că obiectul a avut o valoare simbolică importantă și că cercetările vor continua pentru a dezvălui misterul său.

Valsul pierdut al lui Chopin: O lucrare necunoscută din secolul XIX

În lumea muzicii, 2024 a adus o revelație neașteptată: descoperirea unui vals necunoscut al lui Frédéric Chopin. Manuscrisul, găsit la Morgan Library & Museum din New York, este o lucrare scurtă și completă, care ar fi fost posibil să fi fost scrisă ca un cadou. Valsul nu poartă semnătura lui Chopin, ceea ce sugerează că autorul s-ar fi răzgândit asupra publicării sale. Curatorul Robinson McClellan a subliniat că descoperirea reprezintă un moment emoționant pentru iubitorii muzicii de pian clasic.

Graffiti vrăjitoarești în Anglia

În apropierea sărbătorii de Halloween, o descoperire misterioasă a avut loc într-un conac Tudor din Lincolnshire, Regatul Unit. O serie de semne vrăjitoarești au fost descoperite pe pereții clădirii, oferind o privire rară asupra practicilor magice medievale. English Heritage a descris descoperirea drept o „gamă uluitoare” de simboluri, ce ar putea oferi indicii importante despre credințele și obiceiurile vremii.

Cele mai vechi picturi rupestre și un ruj antic

Alte descoperiri notabile din 2024 includ cele mai vechi picturi rupestre din America de Sud, ce oferă o înțelegere mai profundă a vieții preistorice din regiune, și identificarea celui mai vechi ruj documentat științific, un pigment roșu ce ar fi fost utilizat în ritualuri sau ca machiaj.

Astfel, 2024 a fost un an al revelațiilor, în care trecutul a fost readus la viață prin descoperiri ce îmbogățesc înțelegerea noastră asupra lumii antice și moștenirii culturale.

Team Building pentru Tinerii Lideri din Ialoveni

Consiliul Raional al Elevilor Ialoveni, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Tineret, a organizat o activitate de Team Building ce a avut ca scop dezvoltarea abilităților de leadership și învățare ale tinerilor din raion. Evenimentul a reprezentat o oportunitate valoroasă pentru participanții de a învăța strategii de colaborare și gestionare a echipelor, pregătindu-i pentru provocările viitoare.

Deschiderea oficială a fost marcată de discursuri inspiraționale ale unor personalități, precum: Alex Petrov, Directorul Agenției Naționale pentru Tineret, Ion Scutaru, Șeful Direcției Generale Educație Ialoveni, și Adela Munteanu, Președinta Consiliului Național al Elevilor. Aceste intervenții au setat tonul evenimentului, subliniind importanța formării unor lideri responsabili, capabili să aducă schimbări pozitive în comunitățile lor.

Agenda evenimentului a inclus sesiuni interactive susținute de Doru Curoșu, CEO al Camelot Partners, care au abordat teme esențiale pentru tinerii lideri, precum „Comunicarea eficientă și feedback”, unde participanții au învățat tehnici pentru îmbunătățirea dialogului și oferirea feedback-ului constructiv în echipe, și „Managementul conflictelor”, un workshop ce le-a furnizat instrumentele necesare pentru gestionarea conflictelor într-un mod calm și eficient.

Sprijit de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și de Agenția Națională pentru Tineret, acest eveniment a consolidat angajamentul Consiliului Raional al Elevilor Ialoveni de a contribui la formarea unei comunități unite, pregătite să facă față provocărilor viitorului. Mulțumiri speciale au fost adresate tuturor celor care au contribuit la succesul acestui eveniment.

„Citim 100 de Povești în grădiniță” Atelier de promovare a lecturii în raionul Șoldănești

Direcția Învățământ Șoldănești a organizat atelierul „Citim 100 de povești în grădiniță” destinat formării competențelor profesionale ale educatorilor. Această inițiativă a Ministerului Educației și Cercetării în parteneriat cu Asociația OvidiuRo vizează sprijinirea educației timpurii prin promovarea lecturii în rândul preșcolarilor.

Atelierul a fost dedicat dezvoltării abilităților de literație, cu accent pe formarea educatorilor în implementarea unor metode eficiente de încurajare a lecturii în grădinițe. Participanții au învățat cum să creeze un mediu atractiv pentru lectură și să amenajeze

ungherașele de lectură, numite „Insule de lectură”, în fiecare grupă. Această abordare ajută copiii să interacționeze cu cărțile într-un mod captivant, sprijinind dezvoltarea limbajului și imaginației lor.

Pe parcursul atelierului, participanții au discutat și despre importanța cititului cu copiii mici, subliniindu-se tehnicile de citire captivantă și de elaborare a unui plan de lectură. De asemenea, s-a pus un accent deosebit pe rolul părinților și al altor membri ai familiei în procesul educativ, având un impact semnificativ asupra dezvoltării celor mici.

Un moment important al atelierului a fost dedicat diseminării exemplarelor de bune practici din grădinițele din localități apreciindu-se implicarea doamnelor Svetlana Gîrlea, directoare la

Grădinița „Nistru” din Climăuții de Jos, și a Irina Deșcan, educatoarea la Școala Primară-Grădiniță din Rogojeni, pentru creativitatea lor în promovarea lecturii în rândul copiilor.

Galbur Aurica, metodistă principală, a subliniat importanța colaborării între educatori și părinți pentru a crea un mediu educațional favorabil, încurajând toți participanții să sprijine dezvoltarea unui caracter sănătos prin educație.

Prin inițiativa precum „Citim 100 de povești”, Direcția Învățământ în Șoldănești se alătură eforturilor continue de a încuraja lectura ca o componentă esențială în educația timpurie, contribuind astfel la dezvoltarea intelectuală și emoțională a copiilor din raion.

Seminar privind Prevenirea Abuzurilor și Violentei în Școli la Căușeni

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Căușeni a găzduit recent un seminar cu participarea responsabililor de cazurile de abuz, violență, bullying, exploatare, trafic și neglijare din instituțiile de învățământ ale raionului. Evenimentul a avut ca scop abordarea problemelor legate de protecția copiilor și prevenirea violenței în școli.

Participanții au analizat Raportul privind cazurile înregistrate în instituțiile de învățământ din raion și au discutat măsurile necesare pentru gestionarea acestora. Un subiect deosebit de important a fost intervenția specialistului în cazurile de violență online, un subiect din ce în ce mai actual în educație. De asemenea, s-a propus

înființarea unui „Club al Taților” în fiecare instituție de învățământ, pentru a spori implicarea părinților în educația și protecția copiilor.

Cei 25 de specialiști prezenți au fost informați despre importanța implicării întregului corp didactic în crearea unui mediu de învățământ sigur și sănătos. S-a subliniat, de asemenea, rolul esențial al părinților în prevenirea abuzurilor, violenței și neglijării, fiind necesar un efort comun pentru a preveni comportamentele violente care pot deveni un tipar pentru viitoarele generații.

La finalul seminarului, Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni a exprimat mulțumiri organizatorilor și gazdei pentru colaborarea eficientă și pentru crearea condițiilor optime de desfășurare a evenimentului.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR MACHETATOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea, Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>